

درگاه

اون بئش كونده بر نشر اولور علم وصنعت مجموعه سی

۲۰ آغستوس ۳۳۸

نومرو : ۳۳

ایکینجی سنه : اوچنجی جلد

محتاجینه

رساملر دیورلرکه :

.... هبسی ده سرکیده ددی . حرارتی بر مناقشه نك اوستنه كیتشم . ذاتاً اقدامده احمد هاشم بكك مقاله سی چقیدیفندن بری رساملر می مشغول ایدن بر مسئله وار : تنقید حق اولمش ، حقسنز اولمش احمد هاشمه حق ورنلر وار ، حقسنز دیه نلر وار ، حتی غریصكار دیه نلر وار . «درگاه» كیكن نسخه سنده کی فقره ده موضوع بحث اولدی . اوله آكلامد كه رساملر می تنقیده بك كله یورلر . كله لر بيله منقذك صلاحیت ساحه سی تحدید ایدیورلر ، «وظیفه سی یوقادارد» دیورلر . بالخاصه شوكت بك متادیا «هبسی حقسنز ، هبسی ... دیور ... بالخاصه بو ایشه قاریشانلره قیزیورلر . بو صرعه شونی اوكرندم كه درگاهك فورقیدنی کی بر مسئله یوقض ، شوكت بك بوایشك اساسنه واقف ، حتی كندیسی ده بویه بر شیشك اوله مایه جفی ، صنعتكارلردن باشقه دوستلری ، یاردمچیلری بولمیدنی سوله ددی . فقط بونكه برابر صنه نكارلرك بيله كندیلری تنقید ایتدیكنی ایستور کی برطوری وار ...

رساملرله بر مجلس حالنده بویه بر مناقشه دن صوكر ا هبسنك آیری آیری سرک حقنده ، رساملر حقنده ، صنعت حقنده دوشوندكلری اوكره نك ایستدم . اوله هبسی ده راضی اولادیلر . ساده رسم ، صنعت حیانتك آسوده لكندن زیاده ادبیات ومطبوعات عالمنك مناقشه لرینه ، تنقیدلرینه ، حركت لرینه واقف حركتلی ، حركتلی نامق اسماعیل بوفكری بك بكنندی ودر حال قونوشه جفی سوله ددی ، لکن او برلری مثلا روحی بکی افناع انك حالا قابل اولماوردی . رساملر «بو حال ، بودیدی قودیلریم وجدیمزه خلل كتیر» دیورلر ، نهایت كندی ایستكلری کی ، ایستكلری طرزده قونوشه جفی سوله دم واولا شوكت بکی دیکلدم .

شوكت بك سوزینه شویله باشلادی :

— بوسرکی بكن سنلرك مركلرندن دها بوككدر . كندیبك ترجیح ایتدیكى رساملری صوردم .

«پورتزده فخیان بك ، دكر وساحل رسملرند حكمت بك ددی . حكمت بكك اك زیاده خوشنه كیدن اثری ملی موزه ایچون آیرلان «قبا طاشده صباح» لوحه سیه ن . دوام ایتدی :

— «نو» لره جاللی ابراهیم ونامق بكاری ترجیح ایدم . ابراهیم بك دها كالیدر . كندی طرزنده سامی بك ده استاددر .

ولی عهد حضرتلرینك لوحه لرندن «اونوتولش بر صیفه یی» ترجیح ایدم . نظمی ضیا بكك یز زلری بئ ایچون كوزل اثرلردر . عون لیز بك «نقی دوری» نده قسماً موفق اولشدر . روحی بك حقنده شولری سوله ددی :

— عنعنات اسلامییه موافق رسملری تنقید ایدم . بجز تزدوله كوزلدر ، چوقی دیم ، «چوق دكل» ددی . شوكت بك كندی طرزندن عنون اولوب اولادینی صوردم :

— كندی موضوعلرمدن : «ونم» دها مالیرله دیکمی كوریورم ، قصورلری ده تصحیح ایدیورم ، ددی . صوكره بحث اسکی ومستقبل تورك رساملرینه بکدی . خلیل باشا ایچون «مکملر» ددی . طلبه لر دن صامی ، شرف صبیح ومدحتی ترجیح ایدیورم ، قیزلردن دن نوزاد ، احسان ونازلی . شوكت بك آرسلایان افندی بی صوردم ، «برآز دها سربست چالیشیرسه ایشلری شخصیه شدرمش اولور . ددی . عزت ضیای بك فطوغرافیک بولیور ، بالخاصه آقواره لپی جواد بکی تقدیر ایدیور .

صوكره آصف ، ضیا بكاری ده سورمش ... شوكت بك بچی تکرار «درگاه» ك افقره سته كتیردی . «برآز ای آكلك ، ای دیکلیك !» دیه سوزنی بیتیردی . طن ایتمد كه قارشیمده آجیق سوزلو بر معل وار .

شمدی «درگاه» ك قیمنلی عی جاللی ابراهیم بکی دیکلایورم . ابراهیم بك ددیك :

— سرکی ای دكل ، مادامك عنعنه سز بر صنعتده چالیشیورز . چوق آراملریز ، چوق طوبولاملریز . بز حالا بارسدن نصل دوندكه اوله یز . بر خطلوه ایلری آته مادی . آراما یوز ، آراما یوز . ابراهیم بك برآز تیز ونموندی . «سركیده ددی ، اك

چوق نظام الدین بكك «نارل» بی سوییورم . شاقا سوییورم . صاندم . بوزینه باقدم : «اوت اوت ، ددی ، اك جدی اثر اودر ، اثر صنعت ساده بودر . جاللی ابراهیم بكك اك زیاده بحث ایتدیكى صنعتكارلر فخیان ونامق اسماعیل بکلردر . فخیان بکی صوردم . «هب اوله ، ددی ، نامق دها ای . . . كیتدكه ایله شیور . ابراهیم بك ، ولی عهدك «ونوتولش بر صیفه» سی یوتون قصورلرینه رغماً کیار بولیور .

ابراهیم بكنن تلقیسی وایده آلی صوردم . شویله سوله ددی : «هوز تلقسی تثبیت ایدلش بر نورك رسامی یوقدر ، بن دیم كه «بعضلری روحی بك وار دیورلر . بن آكلاما یورم ، ددی . بر شیشك كوزل اولاق ایچون كوزلر كه شولی اولماسی لازمدر . عون لیز بکی صوردم «آكلاما !» ددی . نوقت صنعتی ، كندی طوبو راغمزدن آیده لرمدن ، حیانتزدن ، آجیلرمدن آیرسه ق اووقت صنعت بایش اولورز . نورك صنعتی بودر . اسکی ، ماضی صنعتی نخلیدن صوكره چیه جق صنعتدر .

بوكون بردانه بيله ملی لوحه سز یوقدر . شوكت بكك جامعلری مثلا بر «آلبرمه نار» ده بویه ییاردی . اوتابولورده جان یوقدر . اوسره ده احمد هاشمی خاطر لادم . ابراهیم بك روس سرکیسندن بحث ایتدم .

— هاشم بك حقسنزدر ، ددی . روس سرکیسی ای دكلدی . بن اورساملردن قوتلیسنی كوردم ، ددی . صوكره ده صفوق ضیا بكك تنقیددن بحث ایتدك ، دیورلر : «عزیم ، صفوق ضیا بك کیلریم ایچون بر کتاب بازسه لرده نافله ... احمد هاشمك بر جمله سی یتر وسوزنی «كندمری تحلیل ، ماضیمزنی تحلیل لازم !» دیه بیتیردی .

سامی بك : — سرکی ایدر ، ددی ، طبیی هنوز مکمل اولمادیقه قانع ، سرکی جاللی ابراهیم شوكت ، نامق ، فخیان کی اوت حكمت کی آرقاداشلر شرفله ندریورلر . روحی بك ده فنا دكل ... اما نامق اسماعیلك صنعتی بوسرکیده كندن دها قوتلیدر ... روحی بكك بجز تزدوله سنی بکنیور . شوكت بك ایچون «استددر ، ددی ، رسم معساریه وورغوندر .» بوراده لا ابالیله شدی . كوله رك «حال حاضرده بو طرزك استادی بودر ، لکن یارین باشقه سی

روحيات

رسمك رومياني

رساملرمز

رسمك صنایع نفیسه آراسته روحی بر خصوصیتی
اولدینی منقلرمز سانه اونوشلردر . سورندن
زیاده سیرته آشنا اولان بوادیلر بلکده رسمه ادبیات
آراسته کی آشیلماز حدودلری سرت بر روزکارله
دورله بیله جگه تخته بردلر ظن ایدیورلر . حال بوکه
رسمه ادبیاتک آراسی اراکله قادین روحی قادر
فرقی و آچققد . بو حقیقی آکلا بیلک ایچون رسمك
روحیاته نفوذ اتمک ، ماهیت و طبیعتی آکلامق
وصوکراده وساطتی تدقیق اتمک لازمدر .

رسم ، موسیقی کی دوغورودن دوغوریه روحك
اك درین آناستندن ، اك مهم وانسیاتی آرزولرنك
چاقاقتیلرندن گلدیکی کی روحك مشهور و سم مشهور
بررومانی یا قی ایسته ن ادبیاتلهده مسابقه کبریسه جک
برخاله دکلدرد . هر صنعت کی رسمك ده کندی . موضوعی ،
کندی غایه سی ، کندی ماهیتی و کندی کوزلالکی
واردر . مثلا موسیقی نه قادر منزوی و مجرد سه رسم
او قادر اجتماعی و مشخصدر . بری مکانه هیچ
علاقه دار دکل ایکن دیگر کی بونک تابعیدر . بری
متحرک ، متوج وهر آن متحول ایکن دیگر کی ثابت ،
منجمد و لحظویدر . ادبیاتده کی سوروکی آقیش
و نهادی اولوش حرکتی برینه رسمده ثابت بردوروش
و آنجی بر کره اولوش واردر . بوتون بوفرلرک
سیبیری عندی ویا ارادی اولوب طبیعی و جبریدر .
ایسته بو طبیعیلاک و جبریلکی آکلامق ایچون اولو
رساملرک عضوی واسطه لرندن اک مهمی و حق بکانه سی
دینه بیله جک اولان کوزی تدقیق اتمک لازمدر . کوزک
ماهیتی آکلا شیلدا قیه رسمك صریت و خصوصیتلرله
عجز و قصورلری آکلامق ممکن دکلدرد .

عاقبت واردر . چالی ابراهیمك مهتاب آوجیلری
قوتلیدر . ساده اراکله قادینك برلری تبدیل
ایسته بدی ، بن اویله باباردم قادنی اورکک وارکی
جبار یا عیالیدی ... ذاتا طبیعت اقباضی دکل ؟
دیدي . روسی بکک مجری کوزلدر . عادل بک صوکره
احواله کیدی : بوزمانده صنعت یا قی غیر ممکندر .
مالزمه یوق ، راحت یوق ، اشتها یوق ... دیدي .
نه ذاتا رساملرمزک برنی شکایتی بودکلیدر . فقط
بنمک زیاده باندین بنی نامق اسماعیل بکک قوشامادیقمدر .
غریز رسام واپورینه پیشمک ایچون هیچ دورمادن
قوشدی ، کیندی « باشقه کون ، باشقه کون ! »
دیدي .

(درگاه)

رجاسیله آغزندن بر قاچ کله چیقدی و صوکردهده
هیچ دورمادن شولری سوبلدی :

— بوسرکی ایدرد ، اک زیاده کندی ترجیح ایدرد .
کولدم و بوزینه باقم . روسی بک بوراده نوحاف
اولفدن زیاده قورقونج بر چهره طاقیندی و متنادیا
بویله ، بویله ، اوت ، دیدي ، زیرا اک اقی انطباع
کندی آرمدن آلد . صوکردهده فخریاتی بک اقی بر
رسامدر دیدي .

بن هنوز نامق اسماعیل آکلا بامادم . معین بر
جبهه سی یوق . آری آری آرقداشلرم قوتلیدرلر .
مثلا چالی ، چالیدر ، حکمتده حکمت ... آجیق
آجیق فکری سوبلدم . بلک سزدیروم ، مثلاً سامی
بکک کوروشی بر کوروشدر . کیمسه برشی دییه من .
مثلاً بن کوروشده کندمه کورهدر .

روسی بک احمد هاشمی چوق تقدیر ایدیور .
ذاتاً احمد هاشم ایچون بر عاقبت و غضب بری اولان
بوصالورده بوخشین صنعت کنا هکارلرک اک هیجانلی
مدافعی روسی بکدر .

— هاشم بعضیلری قز دیورسه نه یا بدم . فکریدر .
هاشم خیرخواهدر دیدي . برمنقد ، حدتلی و غرضکار
اوله یاور ، حقیدر . بوراده « آقسام » ک نورسیده منقدنی
خاطر لادم . نه تصادف بو بکک روسی بک کی
ای بر صنعتکار فکر آرقداشی وارشی . روسی
بک تکرار هاشمی مدحه باشلادی ، روحك عشقنی ،
حسلی ته تثبیه اوغراشیوردم . غایم بودر . دیدي
وتکرار تنقیده کیدی ، غایا چوق متأاولو بودر . تنقید
ایچون قوتلی معلومات لازمدر دیدي . استهتیک
فیلسوفی بیلیدر . نه دو قاسیون لازم و روسی بک
بو عینده چوق دوردی . استهتیک بیلیمین صوصالیدر
دیور . آبی سودن شربت اولادینی کی خام آدامدنده
صنعتکار و منقد پیشمز . نه دو قاسیون لازم . لازم ...
صوکره سوزی دکیشدیردی . جدی بر وقارله اک
ای صنعتکار فطعی ضیادر دیدي . اونام رسامدر ...
اک ای منقد هاشم بک اولدینی کی . بوسره ده یا بزم
چالی ابراهیم بک کادی : ابراهیم بک روسی بکدن
کندیشه دائر فکری صوردی . روسی بک برشی
سوبلادی بو بینه اولماز ، اولماز دیور و احمد هاشمه ،
تنقیده ، استهتیکه قاجیوردی . سوزلری « استهتیک ،
نه دو قاسیون » دییه بتیردی .

هارل بک ، بوسنه کی سرکیدن ممنون ، کندی
اثرلرندن ده ممنون ، اجنیلر ، زیارتچیلر اثری بکندیلر .
و بنده جسانله بکندم ، دیور ، مکتبیدن چوق ممنون .
صنعتکارلری صوردم ، صنعتده ایش ، روسی ، حسی
تقدیردر ، دیدي . حزن ، نشه ، ذوق ، طرافت میدانه
چیق بیلدی ، نامق اسماعیل ای رسامدر . سامی بکک
چیتچی لوحه سند ، صراح عالی بلیدر . آرتق رساملرده
اختصاص ماش کوستردی . هر کس بوسنه کندی
پونده چالشمش ، مثلاً حکمت بک هب دکزده ...
حکمت بکی چوق بکک نیرم . شوکت بکک اثرلرندده

اولور . بوندن صوکره سامی بک باغان عماریه سنه
کیدی . او عماره درک سامی بکی بوکونکی قهرمان اولورق
میدانه کتیرمدر . دقت ایدم سامی بک بو عینلردن
داها فضله لالت آلور « او غایبی تورک عسکرینک
او آجیستی ، قهرمانلانی کوردم . امل اولری تثبیتدر .
فقط بلک یارین هیستندن واز کچرمده . بو نه ی «
یا پام بللی اولماز . مثلاً بوکون چیتچی یا بدم . بلک
یارین لاله دوری ... بوزینه باقم ... آکلا دی .

اوت ، لاله دوری بیراندی اما ساده موضوعی ... فقط
حالا باکر بر لاله دوری واردر . ذاتا شریک بر
اورمان نهایتیز بر اورماندر . « صوکره رساملرک
استمدادی بجهت بکک . « هنوز بر قدرت یوقدر
دیدي ، بلک اولور . « صوکردهده حربیه مکتبندن
بارسیدن بحث ایددی . بوملرزه باشلامدن اول
به تراز یا پارمیش ... سامی بکده روس سرکیستی
بکندیمور . کندیشه « اسماعیلوچ » ک شیشه سندن
بحث ایدم که بونی احمد هاشم بک بک بکندمشدی .

— یوق ، یوق جام دیدي . صنعت فوطوغرافی
دکلدرد . طبیعتک تقلیدی دکل و بلک طبیعتک بریدیکی
هیجاندر ، دیدي ، ذاتاً احمد هاشم بک بویای آکلا یا .
مدی . آکلا بامدی . ذاتاً آکلاماز . او ، هنوز
رفائی طایراز . صوکردهده شولری سوبلیدی ، « خلفه
دوغور کیمکدن و خلفی اولفدن قورقام . کیم نه دیرسه
دبشین . « بوراده سامی بک طبعی بزم ضا کواک آب
کی قوتوشوردی . سامی بک ، آرسلا نیان افندی بی
اوقادار صنعتکار بولایور ...

حکمت بک شویله سوبلیدی : — سرکی دها
ایدرد . آورو بابه کیدنلرمز قوت و بریور . پورترده
فخریاتی بکی ترجیح ایدرد ، نامق ده ایدرد . ولی عهدده
غایت یوکسک موضوعلر واردر . بن « مطالعه » بی
چوق سوردم . حکمت بک غالباً او رسمك بر آز
یا کاش اولدینک و قادینک باجاقلرنک تحتدن کی
کورولر بکک فرقدده دکادی . « کندی عاقد احمد
هاشمک فکری حلی بولایورم بن بویله چاییم .
آرتق هاشم بک روس سرکیستی مدح ایش دییه
کوزل دییه م . او سرکی فادرد . « شیشه » رسمی
فادرد . ذاتاً اسماعیلوچ ای بر رسام دکل ک افندم ...
بزده کواک بر بنسوس او یاندیران اثرلر کوزله
صایلور . روس سرکیستنده کی رسملری ، سوراق
صاچیلرنده چوق کوردک دیدي و کولدی . رسمده
غایم حقیقتدر ، خیال دکل ؛ هر کوزل سوردم .
ملی صنعتدن آکلامام اویله شی یوقدر ...

نظام الدین بکک اثرلری صوردم کولدی .
« کوزلدر ! » دیدي . ترجیح ایددیکی رسام یوق . « ملی
موزه ایچون آریلان رساملر . کندی ده قاریشدر برام .
کوزلدر . » دیدي .

روسی بکی زورله افناع ایدم بو افناع مسئله سی
بیله آری بر ایش اولدی . روسی بک « بن رسم
بابارم ، لافدن آکلامام » دیور . بن آرقداشلرنک